

αὐτὰ, κ' ἐπροσπαθοῦσαν ὄχι μόνον νὰ ἐμποδίσουν τὴν κρῦψιν τοῦ ὄλου ἔθνους, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ βιάσουν νὰ ἐπισθοδρομήσῃ. Πέριστο ἐτόλμησαν ἀναφανδόν, πείθοντες, ἢ μάλλον βιάζοντες καὶ τὸν μακαρίτην, τὸν ἄλλως σεβαστὸν καὶ ὀρθόφρονα Πατριάρχην Γρηγόριον, νὰ παραδώσουν εἰς τὰς φλόγας μέσα εἰς τὴν αὐλήν τοῦ πατριαρχείου ἔν εἰς Παρίσια τυπωμένον φυλλάδιον, ἐποῦ ἐκατακρίνετο ἡ πολλῶν ἀρχιεπισκόπων ἀδιαφορία περὶ τῆς παιδείας τοῦ γένους· καὶ δὲν εὐχαριστήθησαν ἕως ἐδῶ, ἀλλ' εἶχαν σκοπὸν νὰ συστήσουν ἔν εἶδος φρικτῆς Censure καὶ Inquisition ἐναντίον ὄλων τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐρχομένων βιβλίων¹⁾, ἐὰν δὲν τοὺς ἐμπόδιζαν 2—3 Φαναριώται ἰσχυροὶ, πεπαιδευμένοι καὶ φιλόκαλοι, οἱ ὁποῖοι ἐχρεωτοῦσαν τὸν πολιτικὸν τῶν προβιβασμῶν εἰς τὴν παιδείαν καὶ προτερήματά των. Τὸ εἰς Κουρουτσεμέν (τουρκικὴ λέξις, σημαίνει ξηρὰ βρύσις, χωρὶον εἰς τὸν Βόσπορον κείμενον) παρὰ τοῦ λαμπροῦ, φιλογενεστάτου καὶ δυστοχεστάτου πρίγκιπος Δημητρίου Μουρούζη συστηθὲν ἐπιστημονικὸν σχολεῖον δι' ἐνεργείας ἀρχιερέων διελύθη, ὁμοίως καὶ τὸ εἰς Σμύρνην φιλογολικὸν γυμνάσιον. Πρὶν νὰ τελειώσω τὸ λυπηρότατον τοῦτο ἀντικείμενον περὶ τῆς ἐπιβροίας τοῦ ἱερατείου εἰς τὴν καλλιέργειάν μας, πρέπει νὰ ἀποδώσω τὴν χρεωστουμένην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν φιλόανθρωπον καὶ φιλογενῆ ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἐφέσου Διονύσιον Καλλιάρχην, τὸν κρεμασθέντα μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχιεπισκόπων εἰς τὴν καθέβραν τοῦ φρικτοτάτου δεσποτισμοῦ. Τοῦτος ὁ σεβαστὸς ἱεράρχης ἐγεννήθη εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ἀνήκεν εἰς σημαντικὴν φαναριωτικὴν οἰκογένειαν· εἰς ὅλα τὰ καλὰ ἦτον πρόθυμος συνεργός, καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ εἰς Κυθωνίας ἐπιστημονικοῦ σχολεῖου ἐσχάτως ὄχι ὀλίγον συνέργησε. Καὶ ὁ τῆς Μιτυλήνης ἀρχιεπίσκοπος Καλλιάνικος εἶναι ἄξιος τοῦ σέβας τῶν ὁμογενῶν του· καὶ αὐτὸς ἐσύστησε σχολεῖον εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ πατρίδα του· ἐσύστησε καὶ ἄλλο εἰς τὴν πόλιν Μιτυλήνην, ἀλλ' οἱ κατὰ τοὺς πιλατικούς ἐφημεριδογράφους φιλανθρωπότατοι, ἡμερώτατοι καὶ νομιμώτατοι Τούρκοι πρὶν νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἐκαταδάψασαν. Ἴσως ἀπορήσῃ, δι' ἐσιώπησα τὸν γεννημένον εἰς Μιτυλήνην περίφημον καὶ γνωστότατον διὰ τὴν φιλογένειαν καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς του Ἰγνάτιον, πρῶτον τῆς Βλαχίας μητροπολίτην, ἀλλ' εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν θέλω σὲ φανερώσει διατὶ καὶ πόσον πρέπει νὰ εὐγνωμονοῦν εἰς αὐτὸν οἱ Ἕλληνας, καὶ πόσον εἶναι ἄξιος τῆς ἀγάπης ὄλων τῶν φιλελλήνων. Περὶ δὲ τῶν λαμπρῶν πνευματικῶν ποιημένων μας, ὅσοι τὴν σήμερον μὲ τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ τῆς ἐλευθερίας τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας, δηγοῦντες τὰ ποίμνιά των

¹⁾ Παρίσιον ὀνομάζεται ὁ παπῆς, ὁ ὁποῖος ἐπρόβλεπε τοιαῦτα ὀλέθρια σχέδια· ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Κρήτην· ἡ φύσις τὸν ἐχάρισε καὶ πνεῦμα ἀρκετὸν καὶ δραστηριότητα ὄχι ὀλίγην, πάντοτε ὅμως πρὸς κοινὴν βλάβην τὰ μεταχειρίσθη· ἡ ἡμιμάθειά του καὶ ἡ ἡγορευτικότης του ἔκριναν ἀυθαδέστατον.

